

notitie

FORUM STANDAARDISATIE

Forum Standaardisatie
 www.forumstandaardisatie.nl
 forumstandaardisatie@logius.nl

Bureau Forum Standaardisatie
 gehuisvest bij Logius
 Postadres
 Postbus 96810
 2509 JE Den Haag
 Bezoekadres
 Wilhelmina van Pruisenweg 52
 2595 AN Den Haag
 Bij bezoek aan Logius is
 legitimatie verplicht

Agendapunt	FS 160608.3B		
Betreft:	Intake-advies voor SMeF 2.0		
Aan:	Forum Standaardisatie		
Van:	Stuurgroep open standaarden		
Datum:	27 mei 2016	Versie	1.0

Advies

Het Forum Standaardisatie wordt geadviseerd om de standaard SMeF 2.0 in behandeling te nemen voor opname op de lijst open standaarden met status 'pas toe of leg uit'. Op dit moment staat versie 1.3 op de lijst.

Aanvullend op het toetsen van de nieuwe versie zal getoetst worden of het beheer van de standaard voldoet aan de criteria voor 'uitstekend beheerproces'.

Over de standaard

Het Semantisch Model eFactuur (SMeF) is een standaard voor elektronisch factureren en verbindt (sector)specifieke e-facturatie oplossingen en -standaarden middels een gemeenschappelijk factuurmodel. Hierdoor worden verschillende formaten voor e-facturen uitwisselbaar. De standaard beschrijft welke informatie-elementen er in een elektronische factuur opgenomen dienen en kunnen worden, wat de samenhang is tussen deze elementen en wat de betekenis is van deze elementen.

Advies en aandachtspunten

Opnieuw in procedure nemen van deze standaard is van belang vanwege de aanmerkelijke wijzigingen die hebben plaatsgevonden in de standaard en het beheer van de standaard. Het gaat om wijzigingen waarmee SMeF 2.0 voorbereid is op invoering van het Europese eInvoicing model, wijzigingen op basis van wensen/eisen van gebruikers en de overdracht van het beheer van Logius aan TNO en NEN. Aangezien deze wijzigingen ook nadrukkelijk behandeld zijn bij het ontwikkelen van de nieuwe versie wordt het Forum geadviseerd een kleinere toets uit te voeren. Tijdens deze toets worden verschillende experts geraadpleegd, maar geen aparte expertbijeenkomst georganiseerd.

Datum
17 mei 2016

Aandachtspunten tijdens de procedure zijn:

- de inhoudelijke wijzigingen in de standaard vanwege de invoering het Europese eInvoicing model (Richtlijn 2014/55/EU) zijn groot en zorgen ervoor dat SMeF 2.0 niet *backwards compatibel* is met voorgaande versies. Het effect op eindgebruikers lijkt beperkt, maar de impact voor implementatie in de praktijk (bij o.a. OHNL, SETU, Simplerinvoicing, Energie eFactuur, Sales in de bouw en FrugiCom) zal expliciet worden meegenomen in de toets;
- begin 2015 is de beheerorganisatie van SMeF gewijzigd. Het beheer is van Logius overgedragen aan TNO en NEN. De ervaringen hiermee zullen worden getoetst en of de huidige beheerstructuur voldoende is voor het predicaat 'uitstekend beheer'.

In de procedure zullen de volgende partijen middels interviews worden betrokken:

- beheerders van SMeF: NEN en TNO,
- beheerders van de standaarden OHNL, SETU, Simplerinvoicing, Energie eFactuur, Sales in de bouw en FrugiCom,
- enkele eindgebruikers/ beheerders van voorzieningen, zoals Logius (DigiInkoop), UWV en/of Randstad.

Toelichting

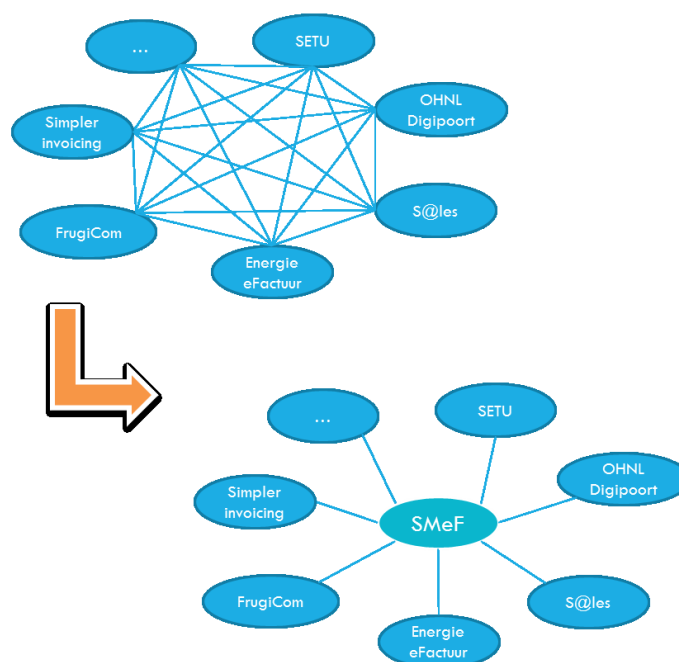
1. Aanmelding, intakegesprek en toetsingsprocedure

Op 21 april 2016 is door Jaap van der Marel van NEN een nieuwe versie van het Semantisch Factuurmodel (SMeF) aangemeld voor de lijst met standaarden. De aanmelder heeft als doel de standaard verplicht ('pas-toe-of-leg-uit') te stellen.

Op 9 mei 2016 heeft een intakegesprek plaatsgevonden met de aanmelder. In dit gesprek is de aanmelding besproken. Hierbij is gekeken of alle basisinformatie aanwezig is en of de standaard voldoet aan de criteria voor inbehandelname. Daarnaast is vooruitgeblikt op de procedure.

2. Korte beschrijving standaard

Het Semantisch Model eFactuur (SMeF) is een standaard voor elektronisch factureren en verbindt (sector-) specifieke e-facturatie oplossingen en standaarden middels een gemeenschappelijk semantisch factuurmodel. De standaard beschrijft welke informatie-elementen er in een elektronische factuur opgenomen dienen en kunnen worden, wat de samenhang is tussen deze elementen en wat de betekenis is van deze elementen. SMeF stemt zo de semantiek van verschillende standaarden (zoals SETU en Simplerinvoicing) op elkaar af. Daarmee kunnen elektronische facturen eenduidig uitgelegd worden, wat de basis legt voor transformaties van facturen tussen verschillende uitwisselingsstandaarden en eenduidige verwerking van facturen uit verschillende uitwisselingsstandaarden.

SMeF 2.0 wordt beheerd door TNO en NEN (voorheen door Logius). TNO is betrokken vanwege de inhoudelijke kennis op het gebied van e-facturatie. NEN voert het procedureel beheer over de standaard.

Datum
17 mei 2016

Doordat het gebruik van op SMeF gebaseerde standaarden door medeoverheden nog sterk verbeterd kan worden, blijft plaatsing op de lijst met de status 'pas toe of leg uit' van belang.

(zie ook: 8. *Functionele use case*)

3. Criteria voor inbehandelname

Om een standaard in behandeling te nemen moet de standaard vallen binnen de scope van de lijst. Hiervoor gelden drie criteria:

1. Is de standaard toepasbaar voor elektronische gegevensuitwisseling tussen (semi)overheidsorganisaties en bedrijven, tussen (semi)overheidsorganisaties en burgers of tussen (semi)overheidsorganisaties onderling?

Ja, SMeF is toepasbaar voor e-facturatie B2G, G2G en B2B. SMeF is niet relevant voor gegevensuitwisseling met burgers.

2. Is het beoogde functioneel toepassingsgebied en het organisatorisch werkingsgebied van de standaard, voldoende breed om substantieel bij te dragen aan de interoperabiliteit van de (semi)overheid?

Ja, de standaard is algemeen toepasbaar, niet beperkt tot enkele sectoren en/of bestuurslagen. Het volume en diversiteit van facturatieberichten en de administratieve lasten die daarmee gemoeid gaan zijn dusdanig groot dat een gestandaardiseerde semantiek substantieel bijdraagt aan de interoperabiliteit. In 2013 betrof het totaal aantal B2G inkoopfacturen 11,7 miljoen. Daarvan betrof destijds 8,6% een elektronische factuur. Recentere cijfers zijn beschikbaar binnen SMeF.

Het huidige functioneel toepassingsgebied is:

De verzending van elektronische facturen door organisaties die deelnemen aan het economisch verkeer in Nederland (waaronder overheden) en de ontvangst hiervan door overheden.

Dit functioneel toepassingsgebied heeft vanwege de aanpassingen in de standaard geen wijziging.

Het huidige organisatorisch werkingsgebied is:

Overheden (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen) en instellingen uit de (semi)publieke sector.

Ook het organisatorisch werkingsgebied heeft vanwege de aanpassingen in de standaard geen wijziging.

3. Is het zinvol de standaard op te nemen, gezien het feit dat deze niet al wettelijk verplicht is voor het beoogde functioneel toepassingsgebied en organisatorisch werkingsgebied?

Datum
17 mei 2016

Ja, want een wettelijke verplichting tot e-facturatie leidt niet automatisch tot een gedeelde semantiek tussen verzender en ontvanger. Dit is waarin SMeF voorziet.

4. Draagt de standaard bij aan de oplossing van een bestaand, relevant (interoperabiliteits)probleem en het voorkomen van leveranciersafhankelijkheid?

Ja, juist omdat e-facturen in verschillende standaarden/oplossingen gemakkelijker van het ene formaat naar het andere kunnen worden omgezet. Voor de standaard zijn momenteel de volgende mappings beschikbaar of in ontwikkeling, waarmee e-facturen tussen deze standaarden omgezet kunnen worden:

- OHNL,
- SETU,
- Energie eFactuur,
- Simplerinvoicing,
- Sales in de bouw, en
- FrugiCom.

Conclusie

De standaard voldoet aan de criteria voor inbehandelname.

4. Toetsing kansrijkheid procedure

Het Forum Standaardisatie wil voorkomen dat er standaarden in procedure worden genomen waarvan bij voorbaat al bekend is dat deze in de expertronde of consultatieronde zullen stranden op één van de inhoudelijke criteria. Daarom heeft de procedurebegeleider de beantwoording van de criteriavragen nagelopen, waar mogelijk zelf aangevuld en vervolgens besproken met de indiener.

1. Open standaardisatieproces

De ontwikkeling en het beheer van de standaard moeten op een open, onafhankelijke, toegankelijke, inzichtelijke, zorgvuldige en duurzame wijze zijn ingericht.

De documentatie van SMeF is voor eenieder drempelvrij (zonder kosten) beschikbaar op www.smef-standaard.nl. SMeF 2.0 wordt beschikbaar gesteld onder een Creative Commons zero (CC0) licentie, waardoor het intellectueel eigendomsrecht voor eenieder beschikbaar is en de standaard vrij implementeerbaar en te gebruiken is.

De stuurgroep SMeF bestaat uit vertegenwoordigers van overheden, standaardisatieorganisaties en bedrijfsleven. De stuurgroep is een onafhankelijke non-profitorganisatie. Zij beslist bij meerderheid. Door de samenstelling en de wijze van beslissen is de inspraak van eenieder voldoende geborgd. Het uitvoerend beheer is eind 2015/ begin 2016 overgegaan van Logius en belegd bij TNO en NEN, beide ook onafhankelijke non-profitorganisaties. Met het beleggen bij TNO en NEN heeft de stuurgroep willen bereiken dat SMeF – ook in de beeldvorming - meer onafhankelijk wordt ten opzichte van andere diensten die belegd zijn bij Logius, de inhoudelijke kennis van TNO betrokken wordt en synergie ontstaat bij NEN als

onafhankelijke beheerorganisatie van vele standaarden en omdat NEN ook het secretariaat voert voor CEN/PC 434 Electronic Invoicing.

Datum
17 mei 2016

Het beheer is beschreven in het SMeF-beheermodel (zie www.smef-standaard.nl/beheer-documentatie). In de procedure zal getoetst kunnen worden of het beheer voldoet aan de criteria voor 'uitstekend beheerproces'. Het beheer wordt gefinancierd door het Ministerie van EZ (huidige subsidiebeschikking met looptijd 2015-2017).

2. Toegevoegde waarde

De interoperabiliteitswinst en andere voordelen van adoptie van de standaard wegen overheidsbreed en maatschappelijk op tegen de kosten, de risico's en nadelen. Voor elk van de te onderscheiden stakeholders (overheid, bedrijven en burgers) afzonderlijk zouden de baten voor de informatievoorziening en de bedrijfsvoering op moeten wegen tegen de kosten. Verder moeten de risico's aan overheidsbrede adoptie van de standaard (beveiliging, privacy) acceptabel zijn.

SMeF stemt de semantiek van informatie-elementen in verschillende e-facturatiestandaarden (zoals SETU en SimplerInvoicing) op elkaar af. De vele (sector-)specifieke e-facturatiestandaarden/-oplossingen kennen ook een zogenaamde syntax om berichten in uit te wisselen. SMeF biedt als semantisch model een meerwaarde middels mappings van/naar deze standaarden. SMeF verbindt deze met elkaar en concurreert derhalve niet met deze andere standaarden. Door SMeF kunnen elektronische facturen eenduidig uitgelegd worden, wat de basis legt voor transformaties van facturen tussen verschillende uitwisselingsstandaarden en eenduidige verwerking van facturen uit verschillende uitwisselingsstandaarden.

Versie 2.0 (op dit moment is SMeF 1.3 op de lijst opgenomen) is geactualiseerd op basis van wensen/eisen vanuit gebruikers én is voorbereid op invoering van het Europese eInvoicing model (verwacht 2017).

De kosten van invoering van deze versie zijn niet onderzocht. Wel zijn enige aanpassingen in de verschillende uitwisselingsstandaarden die gebaseerd zijn op SMeF te verwachten. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor OHNL dat door DigiInkoop wordt gebruikt en voor SimplerInvoicing dat vooral door decentrale overheden wordt gebruikt. We verwachten echter dat de implementatie zeer beperkte kosten met zich meebrengt doordat de standaard achterliggend is aan de uitwisselingsstandaarden (effect is indirect) en doordat de concrete uitwerking door de wijzigingen in de semantiek beperkt is.

3. Draagvlak

Aanbieders en gebruikers moeten voldoende ervaring hebben met de implementatie en het gebruik van de standaard.

SMeF is een semantisch model dat gebruikt kan worden als referentiemodel voor specifieke e-facturatieoplossingen en -standaarden, zoals:

- DigiInkoop (standaard OHNL)
- Standaard Energie eFactuur (energiesector)
- SETU (o.a. SETU-OHNL koppeling, gebruikt in DigiInkoop)
- SI UBL (SimplerInvoicing)

De volgende mappings van en naar SMeF zijn in beheer of in ontwikkeling: OHNL, SETU, Energie eFactuur, Simplerinvoicing, Sales in de bouw en FrugiCom.

Datum
17 mei 2016

De huidige versie (1.3) is in gebruik bij overheden. *Versie 2.0 is nog niet in gebruik.* In de versie 2.0 zijn wijzigingen doorgevoerd die vroege opname op lijst openstandaarden rechtvaardigen:

- aansluiting op Europese ontwikkeling. Op termijn moeten alle overheden voldoen aan Europese norm eFacturatie. SMeF 2.0 bereidt hierop voor, en
- de gebruikers van 1.3 zullen overgaan, dus gebruik is gegarandeerd.

4. Opname bevordert adoptie

De opname op de lijst moet een geschikt middel zijn om de adoptie van de standaard te bevorderen.

De standaard SMeF 2.0 is aangemeld voor de lijst open standaarden met status 'pas toe of leg uit'. Dit is het passende middel om de adoptie te bevorderen doordat het gebruik bij met name decentrale overheden nog flink gestimuleerd kan worden.

Verplichting volgens 'pas toe of leg uit' is niet een te zwaar middel. Juist om interoperabiliteit te waarborgen tussen verschillende e-facturatiestandaarden en -oplossingen is een krachtig signaal nodig dat deze aan SMeF dient te voldoen.

Conclusie

Als enige verwacht struikelblok komt het huidig gebruik naar voren. Voor plaatsing op de lijst (ook van een nieuwe versie) geldt gebruik van de standaard door meerdere organisaties als criterium. Mogelijk zal dit gebruik nog plaatsvinden gedurende de procedure.

5. Samenhang

Forum Standaardisatie wil weten of de aangemelde standaard samenhangt met standaarden die reeds op de lijst zijn opgenomen, of standaarden die voor toetsing in aanmerking komen. Uit de intake moet duidelijk worden of dit gevolgen heeft voor de toetsing en eventuele opname van de aangemelde standaard.

1. *Bestaat er samenhang tussen de aangemelde standaard en de verplichte ('pas-toe-of-leg-uit') standaarden die reeds op de lijst zijn opgenomen en wat betekent dit voor de toetsing en eventuele opname van de standaard?*

Er is samenhang met SETU, welke standaard voortbouwt op SMeF. Naar verwachting zal SETU de wijzigingen in SMeF volgen.

2. *Bestaat er samenhang tussen de aangemelde standaard en de aanbevolen standaarden die reeds op de lijst zijn opgenomen en wat betekent dit voor de toetsing en eventuele opname van de standaard?*

Er is geen samenhang met aanbevolen standaard op de lijst.

3. *Bestaat er samenhang tussen de aangemelde standaard en standaarden die in aanmerking komen voor opname op de lijst en wat betekent dit voor de toetsing van de standaard(en)?*

Er is samenhang met enkele andere standaarden, zoals OHNL, Simplerinvoicing, UBL en Standaard Energie eFactuur, die (nog) niet op de lijst open standaarden staan. Voor OHNL, Simplerinvoicing en Standaard Energie eFactuur (alle drie standaarden die nader concretiseren en ook een syntax vastleggen) geldt dat mappings van en naar SMeF beschikbaar zijn.

Datum
17 mei 2016

OHNL is de standaard die binnen DigiInkoop wordt gebruikt en die gebaseerd is op SMeF. Voor het berichtverkeer met het bedrijfsleven (facturen, opdrachten, etc.) maakt DigiInkoop gebruik van Digipoort. De standaard Digikoppeling wordt gebruikt voor de gegevensuitwisseling tussen overheidsorganisaties.

6. Sponsorschap

De aanmelding van standaarden voor de lijst van het Forum en het Nationaal Beraad dient ondersteund of gesponsord te worden door overheids- en/of (semi)publieke organisaties die de standaard reeds in gebruik hebben (of voornemens zijn dit te doen) en die de beoogde opname op de lijsten ondersteunen. Dit draagt bij aan het draagvlak voor de standaard, geeft zicht op de functionele usecase voor de overheid en helpt bovendien om tijdens de toetsing de juiste experts te benaderen.

1. *Welke overheden en/of (semi) publieke organisaties ondersteunen de aanmelding van de standaard?*

De overheidsorganisaties die participeren in de stuurgroep SMeF ondersteunen de aanmelding van SMeF 2.0. Dit zijn de Ministeries van EZ, BZK, I&M en Financiën en UWV.

2. *Hebben deze organisaties de standaard geïmplementeerd?*

De voorgaande versie 1.3 van de standaard is geïmplementeerd, onder andere in OHNL dat gebruikt wordt in het kader van DigiInkoop. Versie 2.0 is nog niet geïmplementeerd.

7. Functionele use case

Voor de standaard dient een duidelijke use case beschikbaar te zijn op basis waarvan overheden en/of instellingen uit de (semi) publieke sector kunnen bepalen of de aangemelde standaard voor hen relevant is en wie eventueel moet deelnemen aan de experttoetsing van de standaard.

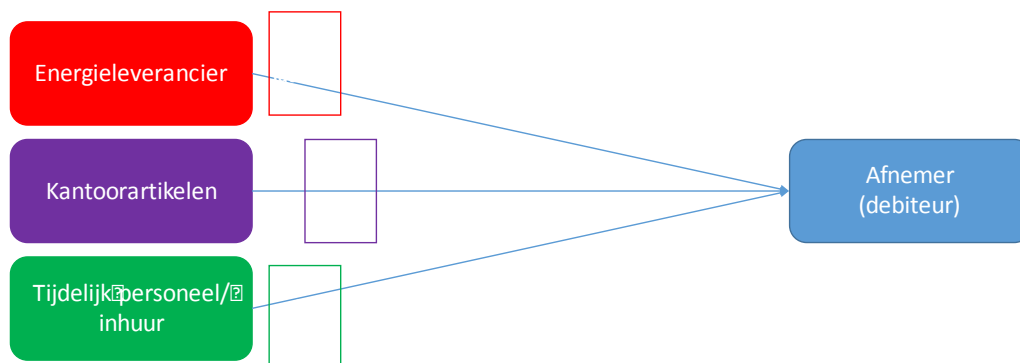
Vooropgesteld moet worden dat SMeF een basis biedt in de vorm van semantiek voor e-facturatiestandaarden. SMeF wordt daardoor toegepast in specifieke andere standaarden die zien op gegevensuitwisseling rond facturatie. Daarbij is voor eindgebruikers niet per se zichtbaar/evident dat in die standaarden SMeF wordt gebruikt. De voordelen van het gebruik van SMeF uiten zich door de kwaliteit van standaarden die op SMeF worden gebaseerd (SMeF biedt een solide basis) en wanneer transformaties tussen specifieke uitwisselingsstandaarden plaatsvinden (middels de mapping van een specifieke uitwisselingsstandaard van en naar SMeF). Daarmee wordt voor overheidsorganisaties mogelijk om eenvoudiger facturen te verwerken uit verschillende sectoren, afkomstig van verschillende leveranciers en/of voor leveranciers eenvoudiger om aan de overheid (en andere debiteuren)

facturen uit te sturen in het gewenste format. Zonder een dergelijke standaard zouden steeds specifieke afspraken rond een specifieke standaard gemaakt moeten worden om verschillende facturen eenduidig te kunnen verwerken (zie ook het diagram op pagina 2).

Datum
17 mei 2016

Situatie zonder SMeF: overheden met vele leveranciers krijgen e-facturen in een veelheid aan e-factuurformaten

Naarmate e-factureren meer gemeengoed wordt, ontstaan in verschillende branches verschillende standaarden voor een e-facturen. Dit is niet zonder reden, omdat de specificatie in factuurregels op een energiefactuur anders is dan de dienstverlening rond tijdelijk personeel. Op een energiefactuur dienen bijvoorbeeld ook meterstanden, aansluitnummer en brandstofmix opgenomen te worden; elementen die op facturen in andere branches niet voorkomen. De consequentie is dat afnemers met al deze verschillende factuurformaten worden geconfronteerd en deze ieder op specifieke wijze moeten verwerken. Dit brengt onnodig complexiteit en kosten met zich mee.

Situatie met SMeF: verschillende leveranciers, te uniformeren facturen

E-facturen die voldoen aan SMeF kunnen worden getransformeerd naar andere formaten die ook voldoen aan SMeF, middels zogenoemde mappings. Daarmee is mogelijk dat een afnemer in de bedrijfsvoering (processen, systemen, gegevens) standaardiseert op een zelf te kiezen formaat en niet langer afhankelijk is van de verschillende formaten van e-facturen. Dit maakt de bedrijfsvoering voor de afnemer eenvoudiger te standaardiseren en vermijdt onnodige complexiteit en kosten.

